

UČEBNICA TVORIVÉHO ROZVÍJANIA MARXIZMU-LENINIZMU A REVOLUČNEJ POLITIKY ČESKOSLOVENSKEJ ROBOTNICKEJ TRIEDY

Významnou ideovopolitickou, vedeckou i kultúrnou udalosťou súčasného nášho života je vydanie učebnice *Dejiny komunistickej strany Československa*¹ — výsledok niekoľkoročnej usilovnej bádateľskej a tvorivej práce autorského kolektívu, združeného okolo Ústavu dejín Komunistickej strany Československa.

Táto učebnica je prvým sústavným a uceleným výkladom „celého vývoja nášho robotníckeho hnutia od prvých živelných vystúpení v 40. rokoch minulého storočia a od vzniku marxizmu až po celoštátnu konferenciu KSČ v júli 1960“ (*Dejiny KSČ*, 7). Vysvetľujú sa v nej hlavné etapy vývinu a boja KSČ za odstránenie kapitalizmu a víťazstvo socializmu v našej vlasti.

Vznik robotníckeho hnutia v našich krajinách a jeho vývoj do roku 1917

Veľký význam pre československú historickú vedu má rozpracovanie periodizácie dejín nášho robotníckeho hnutia, ktoré stavia na vedecky pevné, marxisticko-leninské základy novodobú históriu Československa vôbec.

Prvé dve kapitoly učebnice sa zapodieajú obdobím do vzniku KSČ. Pomerne obsírný výklad dejín robotníckeho hnutia do založenia KSČ podáva učebnica najmä preto, že KSČ ako strana nového, leninského typu nadväzovala v svojej činnosti na revolučné tradície a skúsenosti z predchádzajúcich bojov robotníckej triedy.

Už v tomto období vyvstáva pred robotníckym hnutím v našich krajinách — ktoré sa

do r. 1867 vyvíjalo vcelku živelne — nebezpečenstvo oportunistizmu. Základný obrat v jeho vývine nastáva pod vplyvom prenikania marxizmu a pôsobením I. internacionály. Možno konštatovať, že v Čechách v čase založenia českej sociálnodemokratickej strany r. 1878 uskutočňovalo robotnícke hnutie v podstate správnu, triednu politiku. Robotnícke hnutie v Uhorsku, ktoré malo slabé marxistické jadro, dostáva sa však už v osemdesiatych rokoch pod vplyv oportunistov.

Vážnym problémom tohto obdobia bola jednota robotníckeho hnutia. Sociálne demokratické hnutie bolo neraz rozbité na národnostné strany a skupiny, viac či menej od seba izolované. Nachádzalo sa nezriedka vo vzájomnom zápase, v jednotnom šiku s buržoáziou svojho národa. Jednota českého robotníckeho hnutia bola obnovená na sjazde v Brne r. 1887. Jeho uznesenia znamenali odmietnutie tak oportunistických tendencií, ako aj „Javičiarskych“ smerov, a načrtli vcelku správny postup v duchu marxistických princípov. K obnoveniu jednoty robotníckeho hnutia v celorakúskom meradle došlo o rok neskôršie na hainfeldskom sjazde, ktorý prijal program, vcelku zodpovedajúci úlohám robotníckeho hnutia tohto obdobia. A čo bolo najdôležitejšie, položil základy k jeho masovému rozvoju v devädesiatich rokoch. No, ako ukazuje učebnica, nedostatkom programu bolo, že nerozpracoval marxistickú zásadu diktatúry proletariátu a v národnostnej otázke znamenal dokonca krok späť, lebo opustil zásadu sebaurčenia národov.

Nástupom imperializmu sa definitívne skončilo obdobie pomerne pokojného vývinu kapitalizmu, ktoré sa začalo po páde Parížskej komúny. Prvá buržoáznodemokratická revolúcia v Rusku v rokoch 1905—1907 a jej ohlas v našich krajinách, ako aj nový vzostup tried-

¹ *Dejiny Komunistickej strany Československa*, Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, Bratislava 1961, strán. 659.

nych bojov v rokoch 1912—1914 boli dôkazom toho, že ľudstvo vstúpilo do obdobia proletárskych revolúcií. No sociálnodemokratické hnutie v Rakúsko-Uhorsku bolo od r. 1897 rozštiepené na národnostné strany a prechádzalo postupne na oportunistické pozície, obmedzujúc úsilie robotníckej triedy na boj za čiastkové hospodárske požiadavky a za reformy v rámci kapitalizmu.

Učebnica dejín strany dokazuje, že víťazstvo oportunistizmu v českom i slovenskom robotníckom hnutí znemožnilo našej robotníckej triede pochopiť historickú úlohu boľševickej strany, ako aj význam leninskej teórie a praxe pre medzinárodné robotnícke hnutie. To malo ďalekosiahle následky pre jej politiku. Možno povedať, že boj našej robotníckej triedy mal koniec koncov živelný charakter, lebo nemala revolučnú stranu. Vybudovanie takej strany českého a slovenského proletariátu sa však stalo historickou nevyhnutnosťou. Revolučná vlna, vyvolaná prvou svetovou vojnou a najmä víťazstvom Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie, vytvorila pre jej založenie potrebné predpoklady.

Založenie KSCĽ a jej zápasy za kapitalistickej ČSR

Tretia až ôsma kapitola učebnice analyzujú vznik, vývin i zápasy strany v období od víťazstva Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie a vzniku kapitalistickej Československej republiky až po jej rozbitie r. 1938.

Výsledkom boja pracujúceho ľudu bolo utvorenie samostatnej Československej republiky. Pre zradu pravicového vedenia sociálnodemokratickej strany sa však hegemonom národnej a demokratickej revolúcie r. 1918 stala buržoázia, ktorá vybudovala z našej krajiny meštiacko-demokratickú republiku.

Dejiny našej strany ukazujú, že hlavným predpokladom splnenia dejinných úloh československého proletariátu bolo vytvorenie revolučnej robotníckej strany leninského typu. Táto strana sa začala formovať uprostred revolučných zápasov z triedne zdravého, robotníckeho jadra sociálnej demokracie. No marxistická Lavica, ktorá sa v decembri 1919 ustavila ako osobitný útvar v sociálnej demokracii, nebola ešte dôsledne revolučnou stranou.

Revolučné obdobie rokov 1918—1920, ktoré vyvrcholilo decembrovým štrajkom r. 1920, skončilo dočasnou porážkou robotníckej triedy. Avšak triedne uvedomelý proletariát, ktorý po-

chopil, že hlavnou príčinou porážky bola skutočnosť, že nemal na čele bojovnú revolučnú stranu, založil si r. 1921 Komunistickú stranu Československa.

Vo štvrtej kapitole *Dejiny KSCĽ (1921—1924)* sa analyzuje boj strany o ľudové masy za podmienok odlivu revolučnej vlny. KSCĽ musela bojovať jednak proti rozbíjačskej politike reformistických vodcov, na druhej strane zasa s nacionalistickou politikou buržoáznych a reformistických strán, ktoré sa usilovali — zanášajúc protirečenia jednotlivých národných skupín buržoázie do robotníckeho hnutia — o rozbitie jednoty pracujúcich.

Dejiny KSCĽ dokazujú, že okrem objektívnych prekážok musela strana prekonávať v tomto období aj veľké ťažkosti vnútrostraníckeho charakteru. Prebojovala politiku jednotného frontu v ostrom boji proti sektárskym tendenciám, ktoré zastávala najmä Jílko a Bolenova skupina. Tieto tendencie ohrozovali najmä spojenie strany s ľudovými masami.

No súčasne bojovala KSCĽ proti reformistickým názorom a návykom. Tieto prežitky sa prejavili najmä v otázke hodnotenia triedneho charakteru československého buržoázneho štátu, reformistických strán, v podceňovaní teoretickej práce, v odborovej, národnoštnej a agrárnej otázke, v názoroch na organizačnú štruktúru strany atď.

V revolučných politických a teoretických zápasoch komunistickej strany sa zakalovali kádre nových funkcionárov. Vytvárali sa tak predpoklady pre dôslednejšie uplatňovanie leninských zásad vo všetkých oblastiach činnosti KSCĽ.

Boj za boľševizáciu KSCĽ vrcholil v rokoch 1924—1929, ktoré rozoberá V. kapitola učebnice. Boľševizačný proces sa uskutočňoval v nezmierniteľnom zápase proti oportunistickým živlom vo vnútri strany, ktoré podliehali zvýšenému tlaku buržoáznej a malomeštiackej ideológie a podliehali panikárskym a kapitulantským náladám. *Dejiny KSCĽ* analyzujú presvedčivo zápasy, ktoré strana r. 1924 viedla proti oportunistickým elementom na čele s J. Bubníkom, r. 1926 zasa proti skupine Jílka, Bolena, Haisa a trockistu Neuratha. Za pomoci Komunistickej internacionály zomkla sa v KSCĽ revolučné jadro straníckych funkcionárov, odhalilo oportunistické chyby Jílkovho vedenia a vytýčilo revolučnú líniu politiky strany. Historický V. sjazd KSCĽ vo februári 1929 zavŕšil porážku likvidátorov. Vypracoval marxisticko-leninskú

generálnu líniu strany a zvolil nový Ústredný výbor KSČ na čele s Kl. Gottwaldom.

Tým sa v podstate zavŕšil boľševizačný proces KSČ. V masových triednych bojoch, vo vnútrostranických zápasoch proti oportunizmu a ľavicovému sektárstvu sa KSČ zocelila, osvojila si boľševickú bojovnosť, nevyhnutnú pre úspešný boj za víťazstvo proletárskej revolúcie v našej vlasti.

V období veľkej hospodárskej krízy, ktorá zasiahla kapitalistický svet v rokoch 1929—1930 — toto obdobie sa rozoberá v VI. kapitole — mala strana urýchlene plniť úlohy vytyčené V. sjazdom KSČ. V boji o proletárske východisko z krízy dosiahla veľké úspechy. Úspešne rozvíjala politiku jednotného frontu, štrajkové boje, hnutie roľníkov a nájma masové hnutie nezamestnaných i politický boj proti buržoáznemu teroru. V týchto zápasoch na čele ľudových mäs, prelomila a oslabila strana pozície pravícových socialisťov.

V ostrých triednych zápasoch za podmienok hospodárskej krízy vykonala KSČ veľký krok vpred k premene na stranu nového, leninského typu. V jej politike sa po prvý raz v plnej šírke prejavila plná jednota revolučnej teórie a revolučnej praxe. Ľudové masy sa stále jasnejšie presvedčali o tom, že iba komunistická strana je skutočne schopná chrániť ich hospodárske a politické záujmy.

V rokoch 1933—1938 — ktoré analyzuje VII. kapitola učebnice — musela KSČ po nastolení hitlerovskej diktatúry v Nemecku bojovať predovšetkým proti náporu vnútorného i zahraničného fašizmu.

V tomto osudovom období pre život našich národov bola komunistická strana jedinou organizovanou politickou silou, dôsledne bojujúcou za obranu demokracie a republiky proti fašizmu, jediným ozajstným zástancam národných, politických a sociálnych záujmov ľudu. *Dejiny KSČ* výstižne analyzujú, ako strana politikou jednotného ľudového frontu usilovala o akčnú jednotu so socialistickými stranami a všetkými demokratickými skupinami, o zväzok s najširšími vrstvami roľníctva, mestskej maloburžoázie a inteligencie a o najširší ľudový front práce, slobody a mieru. Usilovala sa o porážku a potlačenie vnútorných fašistických síl a o utvorenie vlády ľudového frontu, ktorý by organizoval obranu ohrozenej krajiny. KSČ pritom zdôrazňovala, že spoločenstvo so Sovietskym zväzom robí obranu československej nezávislosti reálnou, že vyvoláva nadšenie a odhodlanie

všetkého obyvateľstva a hlboko sa upevnilo v národnom povedomí.

No zrada buržoázie a reformistických vodcov vydali Československo na pospas fašizmu. Výsledkom široko založeného sprisahania svetovej i domácej reakcie bol mníchovský diktát a jeho prijatie vtedajšou československou vládou. „Mníchov znamenal bankrot buržoázie a všetkých s ňou spätých politických strán. Znamenal bankrot reformistických strán, ktoré ani v týchto osudných chvíľach nevedeli roztrhnúť svoj zväzok s buržoáziou“ (*Dejiny KSČ*, 354). Je dínou politickou stranou, ktorá stála po boku československého ľudu a žiadala oprieť obranu vlasti o mohutnú silu Sovietskeho zväzu, bola komunistická strana. Zdvihla buržoáziu odhodenú a pošliapanú zástavu demokracie a národnej slobody a niesla ju do boja proti imperialistom.

KSČ na čele boja za národnú slobodu, za upevnenie a rozšírenie moci robotníckej triedy, za vybudovanie socializmu v našej vlasti

Dejiny KSČ výstižne ukazujú v VIII. kapitole (1938—1945), ako druhá svetová vojna presvedčila československý ľud, že záujmy buržoázie, tejto ideove, politicky i morálne skrachovanej triedy, sú v ostrom protirečení so záujmami našich národov. Mníchovská zrada a bojová pasivita počas druhej svetovej vojny odhalili aj západný imperializmus ako nepriateľa slobody a nezávislosti našej krajiny. Oproti tomu skúsenosti každodenného života v našom národnooslobodzovacom zápase potvrdili, že najvernejším spojencom našich národov, na ktorého sa možno spoľahnúť v každom položení, je Sovietsky zväz.

Mnohé a mnohé fakty dokazujú, ako historické skúsenosti potvrdili správnosť politickej línie KSČ, ktorá bola uznávanou vodkyňou robotníckej triedy a získala si vysokú autoritu u našich národov. Národnooslobodzovací zápas mal veľký význam pre upevnenie jednoty českého a slovenského národa. Veď víťazstvo v tomto boji dosiahli Česi a Slováci v najužšom bojovnom spoločenstve. Dejiny našej strany presvedčivo potvrdzujú, že spoločný zápas upevnil vzájomné vzťahy našich národov a stal ich čoraz viac na pevné základy proletárskeho internacionalizmu. Stalo sa tak preto, že nositeľom bratských vzťahov sa stával v týchto bojoch pracujúci ľud oboch národov, vedený KSČ.

Učebnica presvedčivo ukazuje, ako KSC zoskupila v tomto období najširšie vrstvy našich národov a zjednotila ich úsilie v spoločnom zápase proti zahraničným i domácim nepriateľom ľudu. Naša strana dokázala úzko spojiť boj za národnú slobodu s hnutím za sociálne oslobodenie pracujúcich. Už v priebehu oslobodzovacieho zápasu vytvárala podmienky pre to, aby víťazstvo nad fašizmom bolo skutočným víťazstvom ľudu, aby oslobodenie našej vlasti nebolo iba obnovou kapitalistických poriadkov, ale aby viedlo k ustaveniu ľudovodemokratického zriadenia.

Revolučne orientovaná, prezieravá a predvídava politika KSC uľahčila v ďalšom vývoji republiky vyriešiť otázku politickej moci v prospech pracujúceho ľudu. Národná a demokratická revolúcia, ktorej hegemonom bola — na rozdiel od r. 1918 — robotnícka trieda vedená KSC, stala sa východiskom, novou formou prechodu k socialistickej revolúcii: „Týmto sa začala nová éra našich dejín, éra, v ktorej robotnícka trieda na čele s komunistami, začala riadiť osud krajiny a jej národov.“ (*Dejiny KSC*, 434.)

Víťazstvo národnej a demokratickej revolúcie v máji 1945 znamenalo pre robotnícku triedu v Československu začiatok jej nástupu k moci.

Učebnica ukazuje v IX. kapitole (1945—1948), ako KSC v nových historických podmienkach nastúpila do boja za dosiahnutie úplnej politickej moci, za vydobytie diktatúry proletariátu pokojnou, nekrvavou cestou. Robotnícka trieda vedená komunistickou stranou bola od začiatku hlavnou silou vlády Národného frontu robotníkov, roľníkov, živnostníkov, inteligencie a časti českej a slovenskej buržoázie. V priebehu plnenia Košického vládneho programu a prebojovávania znárodnenia kľúčového priemyslu, bánk a peňažníctva v októbri 1945, ktoré podlomilo hospodársku základňu buržoázie, zabezpečila a upevnila si robotnícka trieda mocenské politické a hospodárske pozície. Učebnica ukazuje, ako majstrovsky uplatňovala strana taktiku „učiť masy na vlastných skúsenostiach“, ako čoraz viac viedla aj široké masy pracujúcich, príslušníkov iných strán Národného frontu, celonárodných organizácií a nestraníkov v zápase o socialistický charakter našej krajiny.

Postupná izolácia reakčných vedení iných strán Národného frontu, nezadržateľné znižovanie politického a hospodárskeho podielu buržoázie na moci a strach z pripravovaných

volieb v máji 1948, viedli napokon buržoáziu vo februári 1948 k pokusu o kontrarevolučný puč. Učebnica podčiarkuje význam víťazstva ľudu vo februári 1948, ktoré vyhnalo buržoáziu aj z pozícií, ktoré dovtedy ovládala. Ustavenie obrodeneho Národného frontu znamenalo konečné upevnenie ľudovodemokratického Československa ako štátu diktatúry proletariátu. KSC privedla tak „robotnícku triedu a pracujúci ľud našich národov... k úplnej politickej moci. Konečnou politickou porážkou buržoázie vo februári 1948 otvorila úplne cestu k socialistickému prebudovaniu krajiny“ (*Dejiny KSC*, 495).

X. kapitola analyzuje obdobie boja strany o vybudovanie základov socializmu v našej vlasti v rokoch 1948—1955. Vysvetľuje veľmi presvedčivo generálnu líniu výstavby socializmu v Československu, ktorú vytýčil XI. sjazd KSC v máji 1949, a to ako tvorivé uplatnenie všeobecných zásad marxizmu-leninizmu na konkrétne podmienky našej krajiny.

Roky 1948—1955 sú obdobím hlbokých premien triednej štruktúry Československa. Pristúpilo sa k socialistickej prestavbe dediny, skončil sa proces socialistických premien v živnostenskom podnikaní. Socialistický sektor v národnom hospodárstve sa veľmi upevnil. Robotnícko-roľnícky zväzok ďalej zosilnel. KSC získala veľké skúsenosti, ktoré ukázali, aké dôležité je správne uplatňovanie vedúcej úlohy strany v masách pracujúcich. Ukázalo sa, že aj v podmienkach, keď je strana ako predvoj robotníckej triedy pri moci, zostáva presvedčovanie a politická práca s pracujúcimi základnou metódou vedenia nás.

XI. kapitola KSC v boji za dovršenie socialistickej výstavby, za víťazstvo socializmu v Československu (1956—1960) rozoberá novú etapu vo vývoji ľudovodemokratického Československa.

Pod vedením komunistickej strany sa vybudovala materiálne-technická základňa socializmu. Odstránilo sa v našej vlasti vykorisťovanie človeka človekom, i ekonomické a politické pozície všetkých vykorisťovateľských tried. Prechodom rozhodujúcej väčšiny roľníkov k družstevnej výrobe zväzali nové formy socialistickej veľkovýroby aj na dedine.

Učebnica ukazuje, že sa široko rozvinuli nové formy socialistickej demokracie, rozvinula sa všestranná iniciatíva a aktivita všetkého ľudu, ktorá je prejavom vysokého stupňa jeho socialistickej uvedomelosti a morálnopolitickej jednoty.

Historické víťazstvá nášho ľudu sú úzko spojené so základnou zmenou v pomere síl medzi socializmom a kapitalizmom vo svete. Medzinárodnopolitické udalosti plne potvrdili závery XX. a XXI. sjazdu KSSS, ako aj porady predstaviteľov komunistických a robotníckych strán r. 1957. Dokázali, že hlavným obsahom súčasnej epochy je prechod od kapitalizmu k socializmu. Skutočnosť, že sily socializmu a mieru majú dnes už takú váhu a význam — čo dalo vznik svetovému mierovému hnutiu — vytvorila aj medzinárodnopolitické predpoklady pre vybudovanie socializmu v našej krajine.

Dejiny KŠČ na druhej strane ukazujú, že KŠČ svojou internacionalistickou, marxistickoleninskou politikou prispievala všetkými silami k upevneniu socialistického tábora a ideologickej jednoty medzinárodného komunistického hnutia. Učila sa vždy od KSSS, ako bojovať proti kapitalizmu, ako budovať socializmus. Vybudovaním socializmu v novej priemyselnej vyspelej krajine prispela KŠČ k overeniu medzinárodnej platnosti a správnosti marxizmu-leninizmu pre všetky krajiny bez rozdielu.

Dejiny KŠČ — učebnica tvorivého marxizmu-leninizmu

Dejiny KŠČ budú bezosporu vzornou a vyhladávanou učebnicou pri výchove nášho ľudu v duchu marxistickoleninskej ideológie. Analyzujúc vedeckou metódou históriu československého robotníckeho hnutia, dokazuje toto dielo na príklade politiky KŠČ nepremožiteľnosť ideí marxizmu-leninizmu, schopnosť našej strany vedecky presne predvídať priebeh historického vývinu a tak správne orientovať dejinnú cestu našich národov.

Dejiny KŠČ predovšetkým plne potvrdzujú základnú poučku marxizmu-leninizmu, že robotnícka trieda nemôže úspešne bojovať za odstránenie kapitalizmu a vybudovanie socializmu, bez leninsky zocelenej, revolučnej strany. „Pre zvrhnutie panstva buržoázie je rozhodujúca úloha komunistickej strany. Bez komunistickej strany nemožno zvrhnúť buržoáziu“ — prehlásil správne Kl. Gottwald na V. sjazde KŠČ. Ak však platí tento princíp v plnej miere pre obdobie zápasu proti buržoázii, tým viac sa zvyšuje úloha strany v období výstavby socializmu. KŠČ nikdy nezabúdala na túto objektívnu skutočnosť.

História KŠČ dokazuje aj veľký význam

ideí marxizmu-leninizmu pre robotnícku stranu a jej politický boj. Preto bojovala strana vždy dôsledne proti všetkým formám oportunizmu: proti pravicosocialistickej ideológii i politike, rovnako ako proti súčasnému revizionizmu. Usilujúc sa všetkými silami o zvrhnutie kapitalizmu, odmietala KŠČ vždy akékoľvek kompromisy s buržoáznou ideológiou, bojujúc o pevné zakotvenie marxistickoleninskej ideológie v myšliach i revolučnom konaní československej robotníckej triedy. Tvorivým uplatnením marxizmu-leninizmu na konkrétne podmienky našej vlasti — vybojovaním ľudovej demokracie r. 1945, zabezpečením pokojného prechodu štátnej moci do rúk robotníckej triedy, upevnením ľudovodemokratickej moci ako formy diktatúry proletariátu atď. — obohatila KŠČ skúsenosti medzinárodného komunistického hnutia o formách prechodu k socializmu.

Slávna, štyridsaťročná história KŠČ tiež dokazuje, že zvrhnúť kapitalizmus a vybudovať socializmus môžu pracujúce masy iba pod vedením robotníckej triedy, ktorá je prirodzeným vodcom pracujúceho ľudu. Potvrdila to aj skúsenosť, že strana dosiahla také veľké úspechy v uskutočňovaní pevného zväzku robotníkov, roľníkov a ostatných pracujúcich v zápase o socializmus. *Dejiny KŠČ* — podávajú presvedčivý obraz o slávnej ceste československého robotníckeho hnutia od jeho skromných živelných začiatkov až po súčasnosť, slávnou socialistickú súčasnosť — jednoznačne dokazujú, že robotnícka trieda je v novodobých dejinách našich národov jediným legitímnym dedičstvom a pokračovateľom najslávnejších tradícií dejín českého a slovenského národa, tradícií boja za sociálnu a národnú slobodu.

História našej strany podáva exaktne vedecký dôkaz, že skutočné vlastenectvo, ktoré je v zásadnom protirečení k buržoáznemu nacionalizmu, môže sa vyvíjať iba na základe proletárskeho internacionalizmu. Politika KŠČ vyvrátila buržoázne „teórie“ o protirečení medzi proletárskym internacionalizmom a opravdivým vlastenectvom. Dokázala to predovšetkým tým, že vedela spojiť v organickú a prirodzenú jednotu vlastenecké city nášho ľudu s medzinárodným bojom robotníckej triedy za zvrhnutie kapitalizmu a za výstavbu socializmu. Vedeckú exaktnosť marxistickoleninských národnostných princípov dokázala naša strana aj konečným riešením vzťahu Čechov a Slovákov v spoločnej socialistickej československej vlasti.

Dejiny KSC budú bezosporu skvelou učebnicou našich pracujúcich vo výchove k proletárskemu internacionalizmu. Veď ukazujú neobyčajne presvedčivo na význam skutočnosti, že KSC sa vždy spravovala zásadou proletárskeho internacionalizmu v pomere k medzinárodnému komunistickému a robotníckemu hnutiu. Učebnica dejín strany zohrá veľkú úlohu vo výchove našich pracujúcich k láske k Sovietskemu sväzu, ktorého revolučná komunistická strana nás vždy učila ideologickým, taktickým a organizačným princípom leninizmu.

Dejiny KSC ukazujú napokon s neobyčajnou presvedčivosťou, že sila našej strany spočívala vždy predovšetkým v jej úzkom spojení s ľudovými masami, lebo sa vždy považovala za ich predvoj v revolučnom zápase. Základným výsledkom riadiacej činnosti KSC je vybudovanie socialistickej spoločnosti, ktorá navždy odstrániť vykorisťovanie človeka človekom zo života našich národov. *Dejiny KSC* sú jedinečnou učebnicou socialistickeho humanizmu, lebo presvedčivo ukazujú, že cieľom všetkých snažení našej strany bol vždy šťastný a všestranne bohatý život pracujúceho ľudu. V bu-

dovateľskej činnosti venovala KSC vždy hlavnú pozornosť rozvoju socialistickeho hospodárstva. Vychádzala pritom z dôležitej poučky historického materializmu, že o víťazstve socialistickeho spoločenského poriadku rozhoduje koniec koncov to, či dokáže v produktivite práce predstihnúť kapitalistické zriadenie. Táto politika strany sa stala základňou pre neobyčajné zvýšenie kultúrnej a životnej úrovne našich národov.

Dejiny KSC osvetľujú vedecky prísne, ale zrozumiteľne pre široké ľudové masy slávnú cestu, ktorou prešiel československý ľud, vedený KSC. Predstavujú v skutočnosti dlho očakávanú učebnicu dejín našich národov za posledné storočie. Preto sa k nej budú opätovne vracaf všetci, ktorí sa zapodiejavajú históriou, filozofickým myslením, ekonomickým rozvojom, dejinami politických a ideologických zápasov našich národov. Je nesporné, že bude potrebné čo najskôr zhodnotiť *Dejiny KSC* z aspektu ich významu pre rôzne spoločensko-vedné disciplíny. Táto úloha stojí aj pred československými filozofmi.

Lev Hanzel